

**TURIZMDA ANIMATSIYA FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING
TASHKILY MEXANIZMLARI****Turdiyeva Umidaxon O'rol qizi***Termiz Davlat Uniersiteti**Iqtisodiyot va turizm fakulteti Turizm yo'nalishi 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Turizm*da animatsiya XX asrning 70-yillaridan boshlab rivojlana boshladi. Sharqda va faqat 90-yillarning o'rtalaridan boshlab u Rossiyada paydo bo'ldi. Birinchidan, animatorlar Misr va Birlashgan Arab Amirliklarini o'zlashtirdilar. Keyinchalik - Turkiya, u erda musiqa va sirk guruhlarini o'z dasturlarini asosan mehmonxonalarda namoyish etishdi. Raqqosalar va sirk ijrochilariga bir oz boshqacha faoliyat sohasi taklif qilindi - nafaqat kontsert dasturlari, balki mehmonlar bilan bo'sh muhitda muloqot qilish. 90-yillarning o'rtalarida animatsiya maktablari keng tarqaldi, bu erda turklarning o'zlari ham, chet elliklar ham, shu jumladan Rossiyadan ham. Turistik terminologik lug'atda animatsiya xizmati turistlar uchun ko'ngilochar, dam olish va hordiq chiqarish dasturlarini jonlantirish deb ta'riflanadi. Animatsiya - bu bo'sh vaqtni o'tkazish, ko'ngilochar va sport tadbirlarini tashkil etish uchun maxsus dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirish faoliyati.

Kalit so'zlar: *Animatsion faoliyat, ijtimoiy-madaniy animatsiyalar, animatsiya faoliyatining ijtimoiy funksiyalari, ko'ngilochar tadbirlar, animatsion ekspozitsiyalar, mehmonxona animatsiyasi, animator, individual va jamoaviy animatsiya, animatorlar o'yinchilar, animatsion dastur.*

Ijtimoiy-madaniy animatsiya ko'p qirrali bo'lib, dam oluvchilarning ehtiyojlari, qiziqishlari va talablari xilma-xilligiga mos keladi. Ijtimoiy-madaniy animatsiyaning maqsadi - ijodkorlik asosida insonni madaniyat bilan faol tanishtirish, psixologik stressdan xalos bo'lish, shaxsning intellektual imkoniyatlarini ochish, tashabbusni ozod qilish, real hayotga qo'shilish uchun sharoit yaratishdir.

Animatsiya faoliyatining ijtimoiy funksiyalari olimlar tomonidan turli yo'llar bilan belgilanadi. Ular quyidagicha talqin qilinadi:

- yangi bilimlar, me'yorlar, qadriyatlar, yo'nalishlar va ma'nolarni ishlab chiqarish;
- yangi bilimlar, me'yorlar, qadriyatlar, yo'nalishlar va ma'nolarni to'plash va saqlash;
- ma'naviy jarayonning uzluksizligini ta'minlash orqali takror ishlab chiqarish;
- faoliyat sub'ektlari o'rtasidagi belgilarning o'zaro ta'sirini, ularning farqlanishi va birligini kommunikativ ta'minlash;
- madaniy komponentlar vositachiligidagi munosabatlarning ijtimoiylashgan tuzilmasini yaratish;
- ishlab chiqarish charchoqlarini olib tashlash, yo'qolgan kuchni tiklash, o'yinlar va o'yin-kulgilar orqali psixologik dam olishni ta'minlash.

Animatsiya xizmatlariga spektakllarning kichik va katta shakllari, ko'ngilochar tadbirlar, raqobatbardosh o'yin dasturlari, teatr elementlarini jalb qilgan holda spirtli ichimliklarni tatib ko'rish kiradi. Tiklanish dramaturgiya va ssenariyavislik bilan emas, balki sayyohlarni aksiyaga jalb qilish, unda ishtirok etish orqali erishiladi.

Turizmدا animatsiya quyidagilar bilan ifodalanishi mumkin:

- animatsion tadbirlar (bayramlar, kinofestivallar, tanlov dasturlari, maskaradlar, karnaval kortejlari va boshqalar)
- animatsion teatrlashtirilgan tomoshalar (jousting turnirlari, kulgili masxarabozlik shoulari, gladiatorlar janglari, kostyum to'plari, ertak qahramonlari bilan uchrashuv oqshomlari va boshqalar).
- animatsion ekspozitsiyalar (muzeylar namoyishi, kostyumlar ekspozitsiyalari).

Bu animatsion shou muzeylarini, sayyohlar va diqqatga sazovor joylarni ekspozitsiyada "jonlangan" tarixiy personajlar tomonidan kutib olinganda yoki kechqurun mehmonxonada tomosha tashkil etilganda, lekin tafakkur emas, balki sayyohlarning bevosita faol ishtirokida bo'lishi mumkin. Misol uchun, Plimutdagi (AQSh) bir vaqtlar zerikarli va kam tashrif buyuradigan birinchi ingliz ko'chmanchilari muzeyi endi haqiqiy o'lchamdagi ekspozitsiyaning animatsion tashkiloti (asosiy ishni bajaradigan jonli qahramonlar bilan qishloq) yordamida milliy ko'rgazmaga aylandi. uy, bog 'va boshqalar);

- tematik parklarda animatsiya (atraksionlar, multfilm qahramonlari bilan uchrashuvlar, shoular).

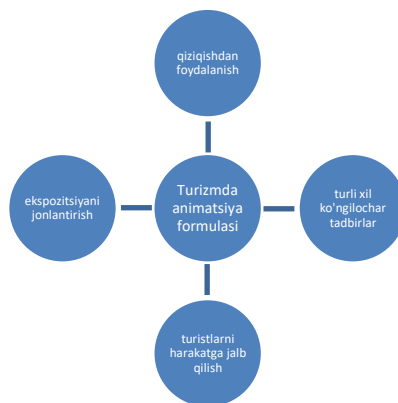
Birinchi ko'ngilochar bog'lar Evropada 60-yillarning oxirida paydo bo'lgan. Ammo ular so'nggi yillarda haqiqiy turistik bumni boshdan kechira boshladilar. Har yili eng yirik ko'ngilochar markazlarga 10 milliongacha mehmonlar tashrif buyurishadi. Bunday turlar oilaviy ta'tilni sevuvchilar, asal oyi va kichik yoshlar guruhlari orasida eng mashhurdir. Qizig'i shundaki, bog'larga tashrif buyuruvchilarning aksariyati ular uchun mo'ljallangan bolalar emas, balki kattalardir. Turli mamlakatlardagi parklarga asosiy tashrif buyuruvchilar xorijlik sayyohlardir. Qiziqarli va hayajonli atraksionlar bilan bir qatorda tematik bog'larning asosiy diqqatga sazovor joyi - bu atrofda sodir bo'layotgan aksiyalar. Misol uchun, Walt Disney American Park - bu haqiqiy Amerika miqyosida tashkil etilgan haqiqiy dam olish va ko'ngilochar sanoatdir. Uning turistik mahsulot sifatidagi o'ziga xosligi nafaqat o'yin-kulgi, turar joy, oziq-ovqat, ta'lim va sayyohlar, turli multfilm qahramonlari bilan uchrashish va bog' ko'chalarida atraksionlarni o'z ichiga olgan o'z hayoti uchun mo'ljallangan o'zining murakkab infratuzilmasiga egaligidadir. va diqqatga sazovor joylar orasida Disney badiiy filmlari. Disney qahramonlari bilan o'ralgan nonushta va kechki ovqatlar sayyohlar uchun jozibali. Bundan tashqari, siz kechayu kunduz bo'lgan ertak tuyg'usini hech qanday pulga sotib ololmaydi;

- sport animatsiyasi (kollektiv va individual sport o'yinlari, musobaqalar, musobaqalar, aerobika, sheyping, yoga, raqs kechalari);

- mehmonxona animatsiyasi (ko'ngilochar, sport va ko'ngilochar tadbirlar, dam olish oqshomlari, miniklublar, kafelar, mehmonxonalaridagi barlar). Animatorlar (ko'pincha yoshlar) sayyohlar bilan tunu-kun ishlaydilar. Bu ishchilarning asosiy vazifasi odamlarning zerikishiga yo'l qo'ymaslikdir.

Sayohatchi sayyohlarni nafaqat dunyo xalqlarining madaniyati, urf-odatlari, urf-odatlari, urf-odatlari, insoniyat badiiy madaniyatining noyob yodgorliklari, jahon va mahalliy adabiyotning eng yaxshi namunalari, musiqa, musiqa, san'at asarlari bilan tanishish istagi ham birlashtiradi. teatr, balki dam olish va dam olish istagi.

Shunday qilib, yuqorida aytilganlarning barchasini umumlashtirgan holda, turizmda animatsiya formulasini quyidagi kompleks deb e'tirof etish mumkin: qiziqishdan foydalanish + ekspozitsiyani jonlantirish + turistlarni harakatga jalb qilish + turli xil ko'ngilochar tadbirlar.

Asosiy vazifa sayyohga qulaylik yaratish, uni qiziqtirishi, u o'zini dastur ishtirokchisidek his qilishi, ta'tilini o'zining eng yaxshi o'yin-kulgisi sifatida eslab qolishidir. So'nggi paytlarda ko'proq sayyohlik korxonalari animatsiya xizmatlarini ko'rsatishga g'amxo'rlik qila boshladilar. Bizga ma'lumki, animatorlar turistik korxonalarda, sanatoriylarda va boshqa sog'liqni saqlash muassasalarida bo'sh vaqtni tashkil etish bo'yicha mutaxassislardir. Ko'pincha "animator" so'zini talaffuz qilish bilan ular darhol tushuntiradilar: "katta ko'ngilochar". Biroq, animatsiyaning zamonaviy tushunchasi biroz kengroqdir. Turizmda animatsiya bo'sh vaqtni o'tkazish uchun maxsus dasturlarni ishlab chiqish va ta'minlash faoliyati sifatida qaraladi.

Animatsion dasturlarga sport o'yinlari va musobaqalari, raqs kechalari, karnavallar, o'yinlar, sevimli mashg'ulotlar, ma'naviy qiziqishlar doirasidagi mashg'ulotlar kiradi. Binobarin, turistik animator - bu individual va jamoaviy animatsiya dasturlarini ishlab chiqish bilan shug'ullanadigan mutaxassis.

Animatsiya dasturi deganda umumiy maqsad yoki reja bilan birlashtirilgan turistik, sport-sog'lomlashtirish, madaniy-ma'rifiy va havaskorlik tadbirlarini o'tkazish rejasi tushuniladi. "Animatsiya dasturi" tushunchasidan tashqari, animatsiya dasturining ajralmas qismi bo'lgan "animatsiya hodisasi" tushunchasi ham ko'p qo'llaniladi. Misol uchun, agar biz kun uchun animatsiya dasturini tuzayotgan bo'lsak, unda u bir nechta animatsion tadbirlarni o'z ichiga oladi: sport musobaqalari, kechki o'yin-kulgilar, plyajdagi o'yinlar va boshqalar.

Animatsion dasturlarni ishlab chiqish alohida faoliyat turidir, shuning uchun yuqori malakali animatorlarni tayyorlash ijtimoiy ahamiyatga ega vazifadir. Animator individual va jamoaviy dam olish dasturlarini ishlab chiqish bilan shug'ullanadi, turistlarni turli xil turlariga yo'naltiradi, ular uchun yaxshi dam olishni tashkil qiladi, bu nafaqat charchoqdan xalos bo'lish, balki salbiy zararsizlantirish vositasidir. kundalik hayotning jihatlarini.

Professional animatorda kompetentsiya, muloqot qobiliyati, tashkilotchilik qobiliyati, odamlar bilan ishlash qobiliyati, yuqori muloqot madaniyati, nostandart fikrlash, ishbilarmonlik, etakchilik, fantaziya kabi muhim fazilatlarini rivojlantirish kerak. Kun davomida sayyohlar ularni butik peshtaxtasida ko'rishlari yoki yangi boshlanuvchilarni kortda, sayyohlar uchun tashkil etilgan sport yoki baliq ovlashda ko'rishlari mumkin. Kechqurun xuddi shu animatorlar sayyohlar ishtirokida rang-barang shou uyushtirishadi. Shakl sifatida animatorlar odatda yorqin futbolkalarga ega bo'lib, sayyohlarga ularni uzoqdan ko'rish va tanib

olish imkonini beradi. Futbolkada animator nomi va u tilda gapiradigan mamlakatlar bayroqlari yozilgan karta bor. Ular do'stona. Sayyohni eski tanishdek kutib olishadi: "Xo'sh, kechagi ekskursiya qanday o'tdi, sizga yoqdimi? Keling, biz bilan voleybol o'ynang. Yuzlar uchun yaxshi xotira ularning kasbiy burchidir. Lekin shunga qaramay, bu non oson emas. Ertalab animatorlar aerobika mashg'ulotlarini o'tkazadilar, sayyohlarni plyajda xursand qilishadi. Kun davomida ular ekskursiyalar va xaridlarda ularga hamroh bo'lishadi (ular sizga arzonroq do'kon topishga va sotuvchi bilan savdolashishga yordam beradi). Kechqurun - shou, keyin barga tashrif buyuruvchilar zerikmasligiga ishonch hosil qilishingiz kerak. Kimnidir raqsga taklif qilish kerak, kimdir bilan suhbatlashish uchun. Shuning uchun, an'anaviy ravishda yoshlar animator sifatida ishlaydi.

Shunday qilib, animatsion dasturlar animatorlar tomonidan mehmonlarni xursand qilish, ularning sog'lig'ini tiklash (qayta tiklash) uchun yaratiladi. Biroq, xuddi shu dastur ba'zi odamlarda ijobiy his-tuyg'ularni uyg'otishi mumkin, boshqalarda esa aksincha. Taklif etilayotgan animatsiya dasturlarini idrok etish jarayoni ko'plab omillarga bog'liq:

- ishtirokchilar yoki tomoshabinlarning yoshi;
- ta'lim darajasi;
- jinsi;
- etnik kelib chiqishi;
- ushbu dasturni amalga oshirish vaqtidagi kayfiyat va boshqalar.

Shuning uchun bu xizmatlar iste'molchilarini oldindan farqlash, turli xil ta'mlarni qondirish uchun zaxirada bir nechta turli xil dasturlar yoki tadbirlarga ega bo'lish muhimdir. Qoidaga ko'ra, yangi mavsum boshida o'yin-kulgi menejeri butun mavsum uchun animatsiya dasturini tasdiqlaydi. Haftaning har bir kuni uchun (soat bo'yicha) tadbirlarning aniq jadvali tuziladi va har bir jamoa a'zosiga ularni amalga oshirish uchun muayyan mas'uliyat yuklanadi.

Umumiy animatsiya dasturi shunday tayyorlanganki, ko'ngilochar va sport elementlari shakl jihatidan xilma-xil bo'lib, sayyohlar uchun qiziqarli va tadbirlarga imkon qadar ko'proq ishtirokchilar jalb qilinadi. Kechki ko'rgazmalar mehmonlarning mehmonxonada odatdagi ikki haftalik qolishidan kelib chiqqan holda, har ikki haftada bir martadan ko'p bo'lmagan takrorlanishi kerak. Ssenariy, musiqa, yorug'lik, xoreografiya, liboslar - barchasi aniq o'ylangan va jamoa a'zolari va ko'pincha shou dasturlarida o'zi ishtirok etadigan etakchi tomonidan tashkil etilgan.

Tushlik paytida va kechki ovqatdan oldin animatorlar mehmonlarni restoranga kirishda kutib olishadi, ularga yaxshi ishtaha tilaydilar, yangi mehmonlar bilan tanishadilar, bugun o'ynaganlar bilan muloqot qilishadi, stollarda o'tirishadi va suhbatni to'xtatmaslikka harakat qilishadi. , mehmonlarni kutib oling va ularni tushdan keyin o'yinlar va ko'ngilochar shoularda ishtirok etishga taklif qiling. Kechki shouda ishtirok etgan animatorlar esa kechki spektaklni mashq qilishmoqda.

Mehmonxona korxonasi umumiy animatsion dasturi bir nechta yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

- Sport va sog'liqni saqlash yo'nalishi. Sport animatsiyasi sog'lom turmush tarziga asoslanadi. Salomatlikni saqlash va mustahkamlash sport animatsiyasining asosiy vazifalari hisoblanadi. Turistlarni ko'ngil ochishga qaratilgan tadbirlar majmuasida barcha turdagi sport

tadbirlari, musobaqalar, musobaqalar alohida ahamiyatga ega. Bu yerda hozirda bu sohada insoniyat tomonidan ishlab chiqilgan va yaratilgan barcha narsalardan foydalanish mumkin.

Bu hamma uchun ma'lum shartlar va qoidalar bilan uzoq vaqtdan beri tanish bo'lgan o'yinlar; va mutlaqo yangi, aynan shu yerda, aloqa jarayonida ishlab chiqilgan; va dam oluvchilardan kimdir tomonidan taklif qilingan, modernizatsiya qilingan, bu holatga moslashtirilgan va qo'shni mehmonxonadagi hamkasblaridan qarz olgan. O'yinlarda animatorlar o'yinchilar, taqdimotchilar va hakamlar sifatida ishtirok etadilar. Ularning vazifasi qiziqish uyg'otish va o'yin jarayonini nazorat qilish, mumkin bo'lgan ziddiyatli vaziyatlarni hal qilishdir.

O'yin davomida animator qoidalarni aniq aytib beradi, uning uzluksizligini, xavfsizligini, tashkiliy boshlanishi va tugashini majburiy natija va g'oliblarni e'lon qilish bilan ta'minlaydi. Animatorlar shunday jo'shqinlik va hayajon muhitini yaratadilarki, yaqin atrofdagi sayyohlar o'z e'tiborini o'yinga qaratadi va asta-sekin jarayonga o'zlari aralashadilar. Raqobatbardoshlikning dinamikligi, jozibali tabiati odamlarga erkin bo'lishga, qandaydir qobiliyatlarni, iste'dodlarni namoyon etishga imkon beradi. Bundan tashqari, jamoaviy o'yinlar ham birlashtiradi.

- Mehmonxonalarda animatsiya faoliyatining muhim yo'nalishlaridan biri bu bolalar uchun animatsiyadir. Mehmonxonada mini-klub mavjudligini mehmonxonada foyesida, asosiy restoran yoki plyajga kiraverishda o'rnatilgan katta rangli stend ko'rsatadi, unda ish jadvali va bolalar uchun bo'lajak tadbirlar ro'yxati keltirilgan. Mehmonxonaga kiraverishda tezda yo'naltiring va farzandingiz qayerdaligini aniqlang. Ish rejasi, shuningdek, mehmonxonada animatsiya tadbirlarining umumiy rejasi oldindan tuziladi va kontingentga qarab darslar davomida tuzatilishi mumkin. mavjud bo'lgan bolalar va boshqa sharoitlar. Shu munosabat bilan, ular muvaffaqiyatli birlashtirilishi va bolaning rivojlanishi uchun zarur bo'lgan sport va madaniy tadbirlarning optimal soniga ega bo'lishi kerak.

Mini-klubda animator sifatida ishlash juda ko'p ish, shuning uchun bu odam turli yoshdagi bolalarning bir qator fiziologik va psixologik xususiyatlarini hisobga olishi, har qanday bola unga qiziqishi uchun sharoit yaratishi va u ko'rsatishi va ko'rsatishi kerak. o'zini shaxs sifatida anglaydi. Bolalar bilan samarali ishlashni tashkil qilish uchun yoz oylarida va yomon ob-havo sharoitida bolalarning qolishi uchun mos xonalarga ega bo'lish, rasm chizish, modellashtirish, ochiq va o'quv o'yinlari va boshqalar uchun turli jihozlar bilan jihozlangan bo'lishi kerak. Har kuni har doim tanishish bilan boshlanadi (bolalar aylanada turishadi, o'z ismlarini aytadilar, boshqalarning ismlarini takrorlaydilar va eslaydilar) va o'z mavzusiga ega bo'lib, u sport-ma'rifiy tadbirlar va musobaqalar, birgalikda sahnalashtirilgan kichik spektakllar davomida aniqlanadi. , konsertlar va bayramlar. Mehmonxonadagi mini-klubning ishi ijodiy va mashaqqatli jarayon bo'lib, bolalar animatorining vazifasi nafaqat bolalarning bo'sh vaqtini tashkil etish, ularning kognitiv, jismoniy va psixologik sohalarini rivojlantirish, balki har bir kishi o'zini o'zi boshqarishi mumkin bo'lgan shunday tashkilotni tashkil etishdir. Bolaning mini-klubda o'tkazgan kuni butun bir tadbirga, bayramga aylanadi, bu uning O'rta er dengizidagi ta'tilining yorqin taassurotlari bo'lib qoladi.

- Madaniy va dam olish tadbirlari. Mehmonxonalarda turistik xizmatlarning madaniy va dam olish animatsiyasining asoslari quyidagilardir: tadbirlarni tashkil etishda kompleks yondashuv, ushbu tadbirlarni tanlash erkinligi, teatrlashtirish: turli xil texnikalardan

foydalanish (figuratsiya, simbolizm, metafora, stilizatsiya) va san'atning barcha turlari (rasm, musiqa, adabiyot), voqeaning borishi esa ssenariy, personaj bilan belgilanadi.

Bunday tadbirlarni tashkil etishning an'anaviy shakllariga quyidagilar kiradi:

karnaval (ko'cha yurishi, parad, maskarad ko'rinishidagi xalq bayrami),

- Raut (raqsga tushmaydigan odamlar uchrashuvi);

- ziyofat (mo'l-ko'l ichimliklar asosida odamlarning ommaviy yig'ilishi);

- Sirli (diniy mazmundagi spektaklning teatrlashtirilgan tomoshasi);

- raus (taqdimotlar, madaniy va dam olish dasturlari oldidan tomoshabinlarni taklif qilish tadbiri);

- Marosim (qat'iy tartibda o'tkaziladigan diniy hurmat / davlat / harakat / marosim);

- Namoyish, ommaviy tomosha.

Mehmonxona uchun ko'ngilochar dasturni muvaffaqiyatli tuzish uchun bir qator mezonlarni aniqlash kerak, xususan:

- tomoshabinlar uchun alohida muhit va sensatsiyalar yaratuvchi janr (drama, masxarabozlik, musiqiy va boshqalar). Shu bilan birga, raqamlar va bo'laklar bitta rasm va ushbu tasvirlash elementlarining bog'liq tuzilishi shakllanadigan tarzda birlashtirilishi kerak;

- kayfiyat yaratuvchi va uning mohiyatini ochib beruvchi ushbu ko'rsatuv nomi;

- ssenariy rejasi, unda elementlar, parchalar, ularning rivojlanish jarayonida sodir bo'lgan voqealar, belgilar, ularning munosabatlari va harakati ko'rsatilgan. Bu yerda syujet, avj nuqtasi va tanbeh bo'lishi kerak;

- Ssenariy, ya'ni. ssenariy rejasining nuqtalarini batafsil bayon qilish, shuningdek, adabiy qism ustida ishlash - monolog va dialoglarni o'rganish, nutq uslubini o'rganish;

- Direktor rejasi - adabiyotni harakat tiliga tarjima qilish (agar u adabiy asarga asoslangan asar bo'lsa), uzluksiz samarali zanjirni tuzish va muvofiqlashtirish, texnologiya, yorug'lik va tovush bilan ishlash.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. E.N. Artemova, O.G. Vladimirova 'MEHMONXONA VA TURIZMDA ANIMATSIYANI TASHKIL ETISH' 2010-yil Moskva

2. Galperina T. I. Turistik animatsiya menejeri faoliyatida aktyorlik mahorati: O'quv-uslubiy qo'llanma. -M.: RIB "Turist", 2004 yil.

3. Garanin N.I., Bulygina I.I. Turistik va mehmonxona animatsiyasini boshqarish: darslik. - M.: Sovet sporti, 2004 yil.

4. Kurilo L.V. Animatsiya nazariyasi va amaliyoti. - M.: Sovet sporti, 2006

5. Priezzheva E. M. Turizmda ijtimoiy-madaniy animatsiya: O'quv-uslubiy qo'llanma. - M.: RIB "Turist", 2003 yil.